

Mussel, een dorp op de grens van veen en zand

■ **MUSSEL** – Pas in 1824 komen de eerste bewoners naar Mussel. Een kadasterkaart uit het jaar 1828 geeft de vijf woningen exact aan: nr. 703b wed. Harm Roelf Heijs, nr 711 Meeme Wubbes Folkers, nr 714 Hindirk Jans Kamies, nr 722 Frederik Willems van der Heide en nr 445c Freerk Abels Boels. Allemaal boeren, die het land op de grens van veen en zand vruchtbaar maakten voor het nageslacht.

Door **Cees Stolk**

Toch is de plek aan de kronkelige Mussel Aa in vroeger jaren in trek geweest bij de prehistorische mens. Landbouwer K. Hemssems heeft in 1984 een vuistbijl gevonden uit 3500-3100 vóór Christus. Schoolkinderen stuitten bij het spelen op vuurstenen bijlen van iets later datum. En aan het eind van de vorige eeuw 'dreven' bij de vervening 43 Romeinse munten boven. Mussel heeft dus een verleden om U tegen te zeggen en Hirzo Schuurman, voormalig lts-leraar in Stadskanaal heeft dat in een fotoboek (met tekst) nauwkeurig beschreven. Vandaag is het boek uitgekomen.

Eersteling

Schuurman schreef twee eerdere boeken, die over Nieuw Buinen (1973) en één over Musselkanaal, tien jaar later. Hij is nog van plan een vierde voor zijn rekening te nemen over Alteveer. In tien jaar tijd heeft de oud-leraar het verleden en heden van Mussel naar boven gespit. En passant

▲ De smederij van J.H. Berndt aan de Musselweg in het jaar 1934. Het autoverhuur en de fietsverkoop is afgeschaft. Het bedrijf is nu gespecialiseerd in landbouwmechanisatie.

Foto: J. Sandman

worden Kopstukken en Braamberg ook meegenomen in zijn beschrijving.

Schuurman heeft flink in de archieven gegraven. Zo dook hij in de akten de eersteling van Mussel op: Geertruida Kamies, dochter van Hindirk Jans Kamies en Jantje Wessels, geboren 17 december 1827. Mussel e.o. is ook het dorp van de vreemdekingen, Duitse landbouwers en deser-teurs uit het Bismarck-leger. Zij zochten een

goed heenkomen en vonden een welkom ont-haal. Het register van de tienjaarlijkse volkstel-ling van 1879 vermeldt 82 Duitse gezinshoofden, meestal van katholieke huize.

Zij zorgden in Kopstukken voor een school en een kerk, eerst een houten noodgebouwtje, maar in 1969 schraapten de katholieke gezinnen 182.598 gulden bijeen en bouwden een majestueus Godshuis. De Heilige Hart school startte 1

oktober 1929 met 86 leerlingen en drie leerkrach-ten. Nog altijd is Kopstukken een aparte, katholieke enclave in Oost-Groningen.

De twee christelijke scholen (een gereformeerde en een chr. nationale) bleven ook over-eind. De openbare school legde echter het loodje in 1964.

Stokslagen

Meer ging in Mussel, zoals in ieder dorp trou-wens, ter ziele. De christelijke muziekverenig-ing Wilhelmina fuseerde in 1973 met SDG in Onstwedde en ging verder onder de vlag van Wilhelmina.

Veldwachter H. Futselaar (1928) maakte veel indruk in het dorp. Bij een overtreding schreef hij geen bekeuring uit, maar gaf stokslagen. Zo voorkwam hij dat overtredingen betaald wer-den van het schaarse huishoudgeld.

Uniek is en blijft stelmaker Jan Wever, die wipkarren, regentonnen, tobbes en kruiwagens bij de vleet maakte. In de jaren dertig maakte hij met zijn broer in één seizoen 31 karren. In mei van dit jaar legde hij het bijltje erbij neer. De smederij van J.H. Berndt staat er ook nog. Het bedrijf is inmiddels uitgegroeid tot een land-bouwmechanisatie- en constructiebedrijf. Zo blijft Mussel bij de tijd.

Mussel, dorp op de grens van veen en zand, H. Schuurman, Uitgeverij Meinders, Prijs 35,90. Oplage 750 ex.; in voorverkoop reeds 500 verkocht.

Gron. Dagbl. 1-11-94